

Nationaal onderzoek winkelcriminaliteit 2010

Nationaal onderzoek winkelcriminaliteit 2010

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: Winkeldiefstallen	7.
Hoofdstuk 2: Andere winkelcriminaliteit	16.
Over dit onderzoek	19.
Dankwoord	21.
Disclaimer	21.
Colofon	22.

Hoofdstuk 1:

Winkeldiefstallen

1. Schadebedragen
2. Incidenten
3. Aangiften
4. Alle verdachten
5. Aangehouden verdachten
6. Jonge winkeldieven
7. Politietransacties
8. Verdachten OM
9. Conclusie: afhandelen winkeldiefstallen

1. Schadebedragen

Winkeldiefstallen		
	2009	2008
Schadebedrag	325 mln	310 mln
Vershil	+5%	
Bron: Detailhandel Nederland		

De directe schade als gevolg van winkeldiefstallen is in 2009 gestegen ten opzichte van 2008, met circa 5%. In 2009 bedraagt de schade € 325 miljoen. In 2008 was dat nog € 310 miljoen. Het schadebedrag is de waarde van alle gestolen artikelen. Het gaat hierbij doorgaans om diefstal van artikelen van schappen en rekken of uit bakken. Soms worden echter ook kadobonnen en loten gestolen, prijskaartjes verwisseld of is sprake van retourfraude.

Voor de retourfraude is sterk in opmars. Deze dievenmethode is exemplarisch voor de professionalisering en gewiektheid van de winkeldief. Winkeldieven proberen gestolen artikelen terug te brengen met nagemaakte kassabonnen of zelfs zonder. Ook komt het voor dat artikelen eerst gebruikt worden en vervolgens worden geruild onder het voorwendsel dat het nog nieuw is. Een andere variant van retourfraude is dat een winkeldief twee artikelen koopt die op elkaar lijken, bijvoorbeeld horloges. De een is duurder, de ander goedkoper. Vervolgens stopt de dief het goedkope horloge in de verpakking van het dure exemplaar en brengt deze terug. Om retourfraude te beperken vragen de winkeliers NAW-gegevens en controleren winkeliers beter de kassabonnen en de te retourneren artikelen.

Het schadebedrag schetst niet het volledige beeld. Naast het prijskaartje van winkeldiefstal zijn er ook afhandelingskosten. De winkeldief jaagt winkeliers dus nog veel meer op kosten. De aanhouding van de dief, het doen van aangifte en bijbestellen van artikelen kost de winkelier uren arbeidstijd. Ook derft de winkelier omzet, doordat er artikelen - al dan niet tijdelijk - niet meer verkrijgbaar zijn. De winkelier moet noodgedwongen nee verkopen aan de consument.

Detailhandel Nederland maakt zich sterk voor een systeem waarbij de winkeldief moet opdraaien voor alle kosten die het gevolg zijn van zijn misdrijven. De winkeldief wordt immers het hardst geraakt in de portemonnee. Om dit te bereiken is samenwerking met de overheid nodig. Er wordt reeds lokaal geëxperimenteerd met de overlastdonatie. Dit is een civiele vordering op een winkeldief. De winkeldief wordt € 151 in rekening gebracht voor de tijd die een winkelier kwijt is aan het doen van aangifte. Detailhandel Nederland staat in de startblokken om dit initiatief samen met de overheid uit te rollen over Nederland.

2. Incidenten

Incidenten		
	2009	2008
Aantal	44.999	39.323
Vershil	+14%	
Bron: politie, bewerking Detailhandel Nederland		

Wanneer een winkelier een winkeldiefstal meldt bij politie of wanneer een politieagent zelf na contact met de winkelier op de hoogte wordt gebracht van een diefstal, is sprake van een incident (melding). In heel Nederland hebben winkeliers voor circa 45.000 winkeldiefstallen contact gehad met politie. In 2008 waren er 39.323 contactmomenten. Dat is een forse stijging van 14%. Detailhandel Nederland verklaart deze stijging door de toegenomen criminaliteit. Er zijn steeds meer winkeldieven op pad.

Winkeliers informeren politie slechts over een beperkt aantal winkeldiefstallen. Dat gebeurt bij circa 3% van alle winkeldiefstallen. Detailhandel Nederland verklaart deze verschillen doordat politie vaak te weinig menskracht heeft om alle gevallen - met name wanneer het geen heterdaad betreft - adequaat of snel aan te pakken. Een andere reden om de politie niet te informeren is dat de winkelier pas later constateert dat hij bestolen is en geen daderinformatie heeft. Of de winkelier verwacht geen schadevergoeding. Verder komt het veel voor dat de winkelier de diefstal zelf oplost. Hij neemt bijvoorbeeld zelf contact op met de ouders van de minderjarige winkeldief. De winkelier maakt dus noodgedwongen een kosten-baten-analyse.

3. Aangiften

Aangiften		
	2009	2008
Aantal	31.485	30.702
Vershil	+2%	
Bron: politie, bewerking Detailhandel Nederland		

Een winkelier kan aangifte doen van winkeldiefstal. De politie maakt een verslag van de aangifte (proces-verbaal) dat vervolgens ondertekend wordt. Voor digitale aangifte is ondertekening niet nodig. Voor aangifte van een winkeldiefstal in geval van heterdaad heeft Detailhandel Nederland samen met politie een standaardformulier ontwikkeld van één A4. Voor aangifte van winkeldiefstal zonder daderindicatie kan aangifte gedaan worden via internet.

In heel Nederland hebben winkeliers circa 31.485 keer aangiften gedaan van winkeldiefstal. Dat is een stijging van 2%. In 2008 waren dat nog 30.702 aangiften. Uiteindelijk leidt 69% van alle incidenten die ter ore komen van politie, tot een aangifte. In 2008 was dat nog 75%. Detailhandel Nederland verklaart dat die daling vooral wordt veroorzaakt doordat winkeliers zich vaker genoodzaakt zagen om contact te zoeken met politie vanwege de stijging van de winkeldiefstallen. Niettemin is het te betreuren dat na het eerste contact nog zo weinig aangifte wordt gedaan. Om de aangiftebereidheid te vergroten zou de aangifte laagdrempeliger moeten zijn en altijd gevolgd worden door serieus onderzoek. Om te zoeken naar concrete oplossingen heeft Detailhandel Nederland gesprekken gevoerd met minister Hirsch Ballin en politie zelf.

Aangiften (gecorrigeerd met misdrijven)

	2009	2008
Aantal	34.633	33.053
Vershil	+5%	
Bron: politie, bewerking Detailhandel Nederland		

Rotterdam-Rijnmond en Twente hebben een separate registratie van misdrijven 'winkeldiefstal'. Dit is het totaal van alle aangiftes en alle naar het openbaar ministerie verzonden dossiers zonder aangifte, maar waarbij wel een slachtoffer of verdachte is. Bij winkeldiefstal wordt in dat laatste geval het aangifteformulier toegevoegd. Deze korpsen hebben aangegeven dat het in hun geval een beter beeld geeft wanneer deze misdrijven worden meegeteld bij de aangiften. In Twente gaat het om 1.124 misdrijven in 2008 en 1.222 in 2009. In Rotterdam-Rijnmond 3.595 in 2008 en 4.101 in 2009.

4. Alle verdachten

Alle verdachten

	2009	2008
Aantal	41.972	39.865
Vershil	+5%	
Bron: politie, bewerking Detailhandel Nederland		

Dit cijfer is het aantal personen dat door politie als verdachte van een winkeldiefstal is aangemerkt. In dit stadium is bijvoorbeeld (nog) onvoldoende bewijs of aanleiding om tot aanhouding over te gaan. Dit kan onder meer zijn wanneer de winkelier wel camerabeelden van de dief heeft, maar (nog) onduidelijk is wat de NAW-gegevens zijn van die dader. Voor heel Nederland zijn dat er dus 41.972 in 2009 tegenover 39.865 in 2008. Dat is een stijging van 5%.

Deze stijging houdt gelijke tred met de aangiften van winkeldiefstallen (inclusief misdrijven).

5. Aangehouden verdachten

Aangehouden verdachten		
	2009	2008
Aantal	30.970	29.993
Vershil	+3%	

Bron: politie, bewerking Detailhandel Nederland

Dit is het aantal verdachten dat door het bevoegd gezag is aangehouden. Voor heel Nederland is dat dus 30.970 in 2009 tegenover 29.993 in 2008. Dat is een stijging van 3% die gelijke tred houdt met de toename van het aantal aangiften. Van alle verdachten die in beeld gebracht worden, wordt uiteindelijk 74% aangehouden. Het aantal aangehouden verdachten zegt overigens niet alles over het oplossingspercentage. Een winkeldiefstal kan immers door meerdere criminelen zijn gepleegd. Uit een kleine, mogelijk niet representatieve steekproef van een aantal korpsen blijkt dat het oplossingspercentage ongeveer 71% is. Detailhandel Nederland concludeert dat als winkeliers aangifte doen, zij dat meestal alleen doen wanneer de winkeldief op heterdaad betrapt is. Daarnaast valt ook hier op dat er steeds meer winkeldieven zijn.

6. Jonge winkeldieven

HALT		
	2009	2008
Aantal	4.630	4.562
Vershil	-1%	

Bron: HALT en politie, bewerking Detailhandel Nederland

Op basis van politiecijfers schat Detailhandel Nederland het aantal HALT-afdoeningen voor heel Nederland op 4.630 in 2009, tegenover 4.562 in 2008. Dat is respectievelijk 72% en 73% van de alle diefstallen - dus ook uit bijvoorbeeld zwembaden en horeca - die door het bureau HALT zijn afgedaan.

Wanneer politie een minderjarige oppakt voor winkeldiefstal, bestaat de mogelijkheid om hem of haar door te verwijzen naar HALT. Wanneer de jongere de HALT-afdoening goed doorloopt worden zijn/haar gegevens niet opgenomen in de justitiële documentatie (voorheen het zogenoemde strafblad). HALT zoekt contact met de ouders of verzorgers van de jongere en zorgt voor een alternatieve straf.

HALT registreert niet op winkeldiefstallen maar op vermogensdelicten conform artikelen uit het Wetboek van Strafrecht. Bureau HALT zegt dat het doorgaans om winkeldiefstallen gaat. Verder kunnen het diefstallen zijn uit een horecagelegenheid, zwembaden, sportclubs en scholen. De delicten die zijn omschreven in artikel 310 en 311 in het wetboek van strafrecht komen het

meeste overeen met winkeldiefstallen. Er zijn afgelopen jaar iets meer van deze diefstallen afgedaan via HALT (+2% van 6.289 in 2008 naar 6.400 in 2009).

Volwassen winkelcriminelen zijn meestal man, maar minderjarige winkeldieven blijken even vaak jongen als meisje. Uit de HALT-cijfers blijkt dat circa 48% van de plegers van vermogensdelicten meisje is.

Vermogensdelicten HALT naar leeftijd							
	12 jaar	13 jaar	14 jaar	15 jaar	16 jaar	17/18+ jaar	Totaal
	7%	18%	25%	22%	16%	12%	100%

Bron: HALT bewerking Detailhandel Nederland

Detailhandel Nederland constateert dat het stelen door pubers piekt op 14-jarige leeftijd. Dat is te verklaren doordat naarmate de leeftijd vordert, het 'stoer doen' vermindert. Of doordat de winkeldief doorgaat met stelen en dus niet meer voor HALT in aanmerking komt. Ook kan het zijn dat met het ouder worden de sluwheid toeneemt en de pakkans dus kleiner is of dat de crimineel overstapt op andere typen winkelcriminaliteit, bijvoorbeeld overvallen of inbraken.

7. Politietransacties

Politietransacties		
	2009	2008
Aantal	4.636	4.674
Vershil	-1%	

Bron: politie, bewerking Detailhandel Nederland

In heel Nederland heeft politie in 2009 4.636 winkeldieven bekeurd tegenover 4.674 in 2008. Dat is een daling van minder dan 1%. Een politietransactie is feitelijk een bekeuring voor winkeldiefstal. De politie heeft de bevoegdheid om voor winkeldiefstallen tot € 120 een transactie aan te bieden aan volwassenen. Belangrijke voorwaarden zijn dat niet is vast te stellen dat het gaat om een professionele winkeldief en dat de winkeldief - volgens het zogenoemde politie herkenningssysteem - de afgelopen vijf jaar niet eerder heeft gestolen. Het gaat dus om zogenoemde eerste plegers (first offenders). Door de politietransactie te betalen, kan de winkeldief voorkomen dat hij gedagvaard wordt om voor de rechter te komen. Als de politietransactie niet wordt betaald, wordt deze alsnog doorgestuurd naar het Openbaar Ministerie.

Tarieven politietransacties

	2010	2009	2008
winkeldiefstal tot € 50	150	150	150
winkeldiefstal tot € 50 - 120	250	250	250
Bron: tekstenbundel misdrijven, overtredingen, Muldergedragingen			

Detailhandel Nederland concludeert dat de geldstraf voor relatief eenvoudige winkeldiefstallen een schril contrast vormt met de aangerichte schade voor zowel winkeliers als de autoriteiten. Onder 'schadebedragen' is al inzage gegeven in de kosten van diefstallen voor de winkelier. De winkeldief zadelt ook de samenleving op met forse kosten. Aan een winkeldiefstal is politie gemiddeld 5 uur kwijt aan aanrijtijd, aanhouding, opmaken proces-verbaal en verdere afhandeling. Uit het Normkostenonderzoek Nederlandse Politie (Deloitte in opdracht van Binnenlandse Zaken) blijkt dat een politieman of -vrouw € 108.080 per jaar kost. Dat is € 54,70 per uur bij een werkweek van 38 uur. Een winkeldiefstal kost de politie dus gemiddeld € 273,50. Dit zijn alleen nog maar de direct toerekenbare kosten. De kosten voor activiteiten als toezicht zijn hierin niet meegenomen, terwijl deze wel het gevolg zijn van de reeks winkeldiefstallen die in een winkelcentrum gepleegd worden. Het politietransactiebedrag is sinds 2008 overigens niet gecorrigeerd voor inflatie.

De winkeliers van Nederland pleiten er voor de politietransactietarieven minstens te verdubbelen. Dit schrikt veel potentiële winkeldieven af. De huidige transactiebedragen zijn verouderd en ontsproten aan de gedachte dat van een kale kip niet te plukken valt. Detailhandel Nederland ziet tegenwoordig echter veel professionele winkeldieven en brutale gelegenheidsdieven van wie wel degelijk te plukken valt. Zij zijn niet geraakt door een boete van € 150 of € 250. De winkeldief moet opdraaien voor alle kosten die het gevolg zijn van zijn misdrijven.

8. Verdachten OM

Verdachten OM		
	2009	2008
Aantal	18.186	18.431
Verschil	-1%%	
Bron: politie, bewerking Detailhandel Nederland		

Dit cijfer betreft het aantal unieke verdachten dat zich bevindt in de dossiers die naar het OM zijn verstuurd. In heel Nederland waren dat dus 18.186 verdachten in 2009 en 18.431 in 2008. Dat is een daling van 1%. De officier van justitie kan een schikking (transactie) aanbieden aan de winkeldief. Als de verdachte het transactievoorstel aanvaardt ziet de officier van justitie af van (verdere) strafvervolging, mits de verdachte aan eventuele voorwaarden heeft voldaan. De transactie kan een geldboete en/of een taakstraf zijn. De wijze waarop het OM de winkeldiefstal afhandelt is afhankelijk van strafverzwarende en -verminderende omstandigheden.

Dit heeft ook invloed op de hoogte van de eventuele geldboete. In plaats van een transactievoorstel aanbieden kan de officier van justitie ook naar de rechter gaan of de zaak seponeren.

9. Conclusie: afhandelen winkeldiefstallen

Afhandeling van aangehouden winkeldieven		
	2009	2008
HALT	4.630	4.562
Politietransactie	4.636	4.674
Naar OM	18.186	18.431
Totaal acties	27.452	27.667
Aangehouden winkeldieven	30.970	29.993

Bron: politie, bewerking Detailhandel Nederland

Na vrijwel elke aanhouding van een winkeldief door politie onderneemt zij actie. Dit is in 89% van de gevallen zo. Het gaat dan om een alternatieve straf via HALT, een politietransactie of het overdragen van de zaak aan het OM. Door registratieafwijkingen is dat wellicht 100%. De mogelijke foutmarge in de politieregistratie maakt een vergelijking van 2008 met 2009 complex, zo niet ondoenlijk.

Detailhandel Nederland is positief over het feit dat wanneer politie een winkeldief aanhoudt, zij wel degelijk actie onderneemt. Detailhandel Nederland is er echter niet van overtuigd dat de kwaliteit van de sancties in orde is. De volgende vragen moeten beantwoord worden; geeft de sanctie de bestolen

winkelier genoegdoening en is de straf doeltreffend en afschrikwekkend? Het kan bijvoorbeeld zo zijn dat een bende winkeldieven ervan afkomt met een geldstraf. En een volwassen man of vrouw die een spijkerbroek steelt van € 110 zou toch steviger aangepakt moeten worden dan met een politietransactie van € 250.

Detailhandel Nederland constateert daarnaast dat de meeste winkeldieven niet (meer) in aanmerking komen voor een politietransactie of HALT-afdoening. Van de aangehouden winkeldieven kreeg namelijk 31% een dergelijke afhandeling. Dat betekent dat de meeste zaken doorgestuurd worden naar het OM. Dit wijst op professionalisering, het stelen van grotere bedragen en herhaaldelijk stelen. Ook de winkeliers geven zelf aan een duidelijke trend waar te nemen dat steeds vaker gegroepeerd winkeldiefstallen gepleegd worden.

Hoofdstuk 2:

Andere winkelcriminaliteit

2. Andere winkelcriminaliteit

Kosten winkelcriminaliteit		
	2009	2008
Winkeldiefstallen	325 mln	310 mln
Interne fraudes	180 mln	170 mln
Inbraken en vernielingen	235 mln	235 mln
Totale schade	740 mln	715 mln
Uitgaven aan preventie	290 mln	290 mln
Totale kosten	1.030 mln	1.005 mln
Vershil	+2%	

Bron: Detailhandel Nederland

Winkeliers worden niet alleen geconfronteerd met winkeldiefstallen maar ook met interne fraudes, inbraken en vernielingen, overvallen en ramkraken. De totale schade als gevolg van winkelcriminaliteit stijgt met 3%. De uitgaven aan preventie zijn met € 290 miljoen gelijk gebleven. De totale kosten van winkelcriminaliteit – dat zijn alle schadebedragen en uitgaven aan preventie - zijn licht gestegen met 2%.

Overvallen

Overvallen		
	2009	2008
Aantal	991	881
Vershil	+11%	

Bron: LORS/politie

Een winkeloverval is het met geweld of bedreiging met geweld afnemen of afpersen van enig goed, gepleegd tegen personen in een winkel, of de poging daartoe. De minister van Justitie, Hirsch Ballin, wil samen met de winkeliers, politie en Openbaar Ministerie het toenemende overvalgeweld stoppen. In het verlengde hiervan is de Taskforce Overvallen opgericht. De detailhandel werkt goed samen met de nieuwe Landelijke Overvalcoördinator. Het afgelopen jaar zijn wederom meer winkeliers geconfronteerd met overvallen. Daarmee is het geweld weer op het schrikbarende hoge niveau van 2003. Dat betekent dat circa drie keer per winkeldag een winkelier wordt overvallen.

Ramkraken

Ramkraken		
	2009	2008
Aantal	145	126
Vershil	+16%	
Bron: LORS/politie		

De winkeliers zijn in 2009 145 keer geconfronteerd met een ramkraak. Dat is een stijging van 16%. Uit voorlopige cijfers van 2010 blijkt dit echter weer flink te dalen. Bij een ramkraak rijden criminelen met een zware auto met geweld de winkelpui in, grissen razendsnel de winkel leeg en verdwijnen weer. Naast deze schade derven winkeliers inkomsten, doordat het nabestellen van nieuwe artikelen moeilijk is, lang duurt of zelfs onmogelijk blijkt. Ook hebben ramkraken een desastreuze uitwerking op het veiligheidsgevoel van winkeliers en winkelmedewerkers.

Over dit onderzoek

Detailhandel Nederland heeft in overleg met de Voorziening tot Samenwerking Politie Nederland (VTSPN) de 25 regionale politiekorpsen bevestigd over incidenten, aangiften, verdachten, HALT, politietransacties en inzendingen OM. Deze politiecijfers zijn per gemeente aangeleverd. De tabellen per gemeente zijn te vinden op de website van Detailhandel Nederland: www.dedetailhandel.nl

Voor de minderjarige winkeldieven is het bureau HALT geraadpleegd evenals politie. De tarieven van de politietransacties zijn vermeld in de tekstenbundel voor misdrijven, overtredingen en Muldergedragingen. Voor de OM-afdoening is de Aanwijzing kadervoorstrafvordering geraadpleegd. Voor inzicht in de politiekosten is het Normkostenonderzoek van Deloitte gebruikt; voor de politiesterke het Jaarverslag Nederlandse Politie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

De cijfers over incidenten, aangiften en verdachten worden door de politiekorpsen nauwkeurig bijgehouden. De politiekorpsen registreren naar eigen zeggen echter niet allemaal nauwkeurig hoe de aangehouden verdachten van winkeldiefstallen worden afgehandeld. Gooi- en Vechtstreek kan geen kwaliteitsstempel geven op de door haar verstrekte cijfers vanwege de introductie van nieuwe ICT. Bij het raadplegen van de tabellen over winkeldiefstallen per gemeente moet met vorenstaande rekening worden gehouden. Daar waar nodig heeft Detailhandel Nederland de aangeleverde cijfers gewogen om tot nationale cijfers te kunnen komen. De weging gebeurt op basis van de feitelijke politiesterke (fte) van de Nederlandse regiokorpsen (deze was in 2009 50.903 fte), en wel als volgt:

- Incidenten: het aantal incidenten winkeldiefstal dat gemeld is bij politie gebaseerd op 24 regiokorpsen (98,7% van de politiesterke). Gooi- en Vechtstreek is niet meegenomen.
- Aangiften: het aantal aangiften winkeldiefstal dat gedaan is bij politie in 24 regiokorpsen (98,7%). Alleen Gooi- en Vechtstreek is uitgezonderd.
- Alle verdachten: dit cijfer is berekend op basis van 24 regiokorpsen (98,7%). Dit is exclusief Gooi- en Vechtstreek.
- Aangehouden verdachten: Het totaal aantal aanhoudingen is gebaseerd op 23 regiokorpsen (88,7%). Dit is exclusief Haaglanden en Gooi- en Vechtstreek.
- HALT-afdoeningen: vier politiekorpsen (IJselland, Rotterdam-Rijnmond, Kennemerland en Utrecht) registreren geen HALT-afdoeningen. Gooi- en Vechtstreek kan geen kwaliteitsstempel geven. De korpsen die wel registreren, lijken hier niet allemaal consistent in te zijn. Het is moeilijk te bepalen welke korpsen nauwgezet de HALT-afdoeningen bijhouden. Amsterdam-Amstelland lijkt daarin het meest consequent te zijn. In deze regio is de stijging net als bij HALT 2%.
- Alleen de korpsen Amsterdam-Amstelland, Haaglanden, Brabant-Noord, Noord-Holland Noord en Flevoland noteren in 2009 een verschil met 2008 van maximaal 10%. De andere korpsen kennen grotere afwijkingen wat vraagtekens oproept over de betrouwbaarheid.

- De HALT-afdoeningen zijn doorgerekend aan de hand van deze vijf korpsen (29,7%).
- Politietransacties: Midden- en West-Brabant, Rotterdam-Rijnmond en Gelderland-Zuid hebben geen transactiecijfers kunnen leveren. Twente heeft een dermate laag aantal dat ook dit korps niet meegenomen kan worden in de berekeningen. De gebruikte cijfers zijn van de andere 20 regiokorpsen (76,7%).
- Verdachten OM: mede door een nieuwe ICT hebben Amsterdam-Amstelland, Rotterdam-Rijnmond, Haaglanden, Hollands-Midden, Gelderland-Zuid, Zeeland en Gooi- en Vechtstreek geen (betrouwbare) cijfers over verdachten OM. De andere 18 geraadpleegde regiokorpsen vertegenwoordigen 57,5% van het totaal.

De schadebedragen winkelcriminaliteit zijn het resultaat van de dervingscijfers van een groep winkelbedrijven die een doorsnede vormt van de detailhandel. Derving is als volgt te omschrijven: artikelen die niet verkocht kunnen worden doordat deze gestolen zijn of als gevolg van criminaliteit beschadigd zijn.

Dankwoord

Detailhandel Nederland dankt de VTSPN, alle regiokorpsen, de Landelijke Overvalcoördinator van politie, bureau HALT, het Openbaar Ministerie en de winkeliers van Nederland voor de samenwerking en de verstrekte informatie.

Disclaimer

Deze publicatie van Detailhandel Nederland bevat informatie die met de meeste zorgvuldigheid is samengesteld. Desondanks kan Detailhandel Nederland geen garantie geven dat de beschikbare informatie volledig en/of juist is. Detailhandel Nederland aanvaardt dan ook geen aansprakelijkheid voor de eventuele gevolgen, zoals schade of gederfde winst op welke wijze dan ook als gevolg van het gebruik, het vertrouwen op of acties ondernomen naar aanleiding van informatie in deze publicatie.

Colofon

Dit is een publicatie van:

Detailhandel Nederland
Overgoo 13
Postbus 262
2260 AG Leidschendam

info@dedetailhandel.nl
www.dedetailhandel.nl

Meer informatie:
Sander van Golberdinge, 070 – 320 23 45.

Mits met bronvermelding en toestemming van Detailhandel Nederland kunt u de informatie uit deze publicatie gebruiken.

Grafische Vormgeving:
Detailhandel Nederland, Marina Roos

Juli 2010

Detailhandel
Nederland

www.dedetailhandel.nl